

Informācija par Aspazijas krūšutēlu un Latvijas Nacionālā teātra pretenziju

Tukuma muzejs 2022.gada 17. septembrī saņēma Valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Latvijas Nacionālais teātris" pilnvarotas personas, zvērināta advokāta Kalvja Krūmiņa, sagatavotu Pretenziju par mantas atgūšanu. Pretenzijā norādīts, ka gadījumā, ja līdz 2022. gada 30. septembrim jebkādu iemeslu dēļ netiks panākta vienošanās par T. Zaļkalna darinātā Aspazijas krūšutēla atgriešanu teātrim, pretenzijas iesniedzējs plāno teātra aizskartās tiesības un tiesiskās intereses aizsargāt tiesas ceļā.

Tukuma muzejs ir izbrīnīts par šādu komunikācijas veidu un vēlas šo situāciju risināt konstruktīvā sarunā, kā tas parasti notiek starp divām kultūras iestādēm.

Tukuma muzejs informāciju par Aspazijas krūšutēlu, kas atrasts pārstrādei nodotajos metāllūžņos Tukumā, saņēma 2019. gada maija sākumā un informēja par to arī teātri, bet komunikācija starp muzeju un teātri kaut kādu iemeslu dēļ neveidojās. Tā kā Latvijas Nacionālais teātris 2019. gada maijā neizrādīja vēlmi risināt sarunas ar krūšutēla atradējiem par krūšutēla atgriešanu teātri, Tukuma muzeja krājuma komisija pieņēma lēmumu krūšutēlu iekļaut krājumā. Krūšutēls tika notīrīts no bieza netīrumu slāņa un eksponēts Durbes pilī 2019. gada vasarā. Par krūšutēla atrašanu un nonākšanu muzejā Tukuma muzejs informēja arī plašsaziņas līdzekļus.

Tukuma muzejā nav informācijas par to, kādos apstākļos un kad krūšutēls, kas darināts pēc Nacionālā teātra pasūtījuma 1931. gadā, teātra telpas atstājis. Tukuma muzejam nav arī zināms, kur Aspazijas krūšutēls atradies līdz brīdim, kad tas tika atrasts starp metāllūžņiem Tukumā. Teātris acīmredzot nav informējis Valsts policiju par krūšutēla pazušanu no teātra, tāpēc juridiski nav konstatēts krūšutēla zādzības fakts.

Krūšutēla atradēji 2019. gada maijā izteica neizpratni par teātra neieinteresētību krūšutēla atgūšanā un piedāvāja krūšutēlu Tukuma muzejam eksponēšanai Durbes pilī, kas saistīta ar Aspaziju un Raini. Viņi uzskatīja, ka Tukuma muzejs varēs nodrošināt šim mākslas priekšmetam pienācīgu glabāšanu. Dāvinājuma līgumā Dāvinātāji uzstāja uz īpašu punktu, ka "krūšutēlam jāpaliek Tukuma muzeja īpašumā," jo muzejs var nodrošināt šim mākslas priekšmetam aprūpi un saglabāšanu.

Tā kā Dāvinātāji neiebilst pret krūšutēla ilgtermiņa deponējumu, Tukuma muzejs jau 2019. gadā informēja Latvijas Nacionālo teātri par iespēju krūšutēlu deponēt teātrim. Rakstisku iesniegumu par deponējumu vai nodošanu īpašumā teātrim Tukuma muzejs no teātra nav saņēmis. 2019. gada 30. septembrī Tukuma muzejs, atbildot uz LR Kultūras ministrijas aicinājumu izņemt krūšutēlu no krājuma un nodot teātrim, uzsvēra, ka Tukuma muzejs apsvērtu iespēju nodot krūšutēlu teātrim, ja Dāvinātājs atceltu īpašo punktu Dāvinājuma līgumā.

Tukuma muzejs pauž nožēlu, ka komunikācija ar Latvijas Nacionālo teātri nav izveidojusies. Tukuma muzejs ir darījis visu iespējamo, lai situāciju atrisinātu, bet kopš 2019. gada septembra Latvijas Nacionālais teātris nav izrādījis interesi par Aspazijas krūšutēlu. Tukuma muzejs aicina Latvijas Nacionālo teātri uz tikšanos, lai pārrunātu situāciju un rastu risinājumu.

Tukuma muzejs vēlas izteikt pateicību Aspazijas krūšutēla Dāvinātājiem, kas ir izglābuši izcilu mākslas darbu no pārkausēšanas.

Informāciju sagatavoja:
Tukuma muzejs

Tālr.: (+371) 20247001
E-pasts: pr@tukumamuzejs.lv